

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 • 50 • 2009

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ГАВРИЛЯК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF GAVRYLYAK v. UKRAINE)**

(Заява № 39447/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 червня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

06/11/2009

Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Гавриляк проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (*Peer Lorenzen*), Голова,
Карел Юнгвірт (*Karel Jungwiert*),
Рената Ягер (*Renate Jaeger*),
Марк Віллігер (*Mark Villiger*),
Миряна Лазарова-Трайковська (*Mirjana Lazarova Trajkovska*),
Здравка Калайджієва (*Zdravka Kalaydjieva*), судді,
Станіслав Шевчук (*Stanislav Shevchuk*), суддя *ad hoc*,
та Клаудія Вестердік (*Claudia Westerdiek*), Секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 26 травня 2009 року
виносить таке рішення, яке було ухвалено в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за заявою (№ 39447/03), яку 24 квітня 2003 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України пан Богдан Степанович Гавриляк (далі — заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. 23 січня 2008 року Суд вирішив направити Уряду скаргу заявника на тривалість провадження у кримінальній справі, порушеній щодо нього. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник, 1962 року народження, проживає у м. Львові.

A. Факти, які стосуються підприємств, що належать заявникові

5. Заявник є власником 99 % акцій товариства з обмеженою відповідальністю «Сихів» (далі — ТОВ «Сихів») і єдиним власником приватного підприємства «Сихів МБ» (далі — ПП «Сихів МБ»).

6. У лютому 1997 року «Укрсоцбанк» (далі — банк «У») надав ПП «Сихів МБ» кредит з умовою погашення протягом року. Гарантією погашення кредиту була нерухомість підприємства.

7. У вересні 1997 року «Промінвестбанк» надав ТОВ «Сихів» кредит під заставу майна підприємства. Як згодом було встановлено в ході слідства у справі заявника, цей договір було укладено на підставі фіктивних операцій та з метою отримання підприємством «Сихів МБ» коштів для погашення боргу перед банком «У» (див. пункт 11 нижче).

8. За твердженням заявника, у жовтні — листопаді 1997 року Державна податкова адміністрація і міліція вилучили деякі фінансові документи як ТОВ «Сихів», так і ПП «Сихів МБ».

9. Борг перед банком «У» ПП «Сихів МБ» вчасно не погасило, тому в березні 1998 року нотаріус, який засвідчував договір застави майна на забезпечення кредиту, вчинив виконавчий напис про реалізацію заставленого майна. У травні 1998 року Галицький районний суд м. Львова (далі — Галицький суд) виніс ухвалу про накладення арешту на це майно, і в червні 1998 року його було продано на відкритому аукціоні.

В. Кримінальна справа стосовно заявника

10. 18 березня 1997 року Личаківський РВ ГУ МВС України в м. Львові порушив кримінальну справу за обвинуваченням заявника у привласненні державного (або колективного) майна. 9 травня 1997 року провадження у справі було закрито у зв'язку з декриміналізацією інкримінованого діяння.

11. 12 лютого 1999 року прокурор Львівської області порушив щодо заявника нову кримінальну справу за обвинуваченням у шахрайстві з фінансовими ресурсами. Заявника підозрювали в наданні банку неправдивої інформації про фінансовий стан його підприємства з метою одержання кредиту, що, як стверджувалося, завдало банку значних збитків.

1. Досудове слідство

а) 3 лютого 1999 року до серпня 2003 року

12. Версії сторін щодо подій, які мали місце протягом цього періоду, різняться.

13. За твердженнями заявника, до серпня 2003 року йому було невідомо про порушену 12 лютого 1999 року щодо нього кримінальну справу. Водночас він стверджував, що на початку травня 2000 року він дізнався з листа Львівської обласної державної адміністрації про те, що 24 лютого 1999 року щодо нього було порушено кримінальну справу за обвинуваченням у вчиненні шахрайства з фінансовими

ресурсами і що згодом, 15 жовтня 1999 року, провадження у справі було закрито. Уряд цього не заперечував.

14. У період з травня до липня 2000 року заявник звертався зі скаргами до прокурора м. Львова, прокурора Львівської області та Генерального прокурора України, стверджуючи, що кримінальне розслідування щодо нього було неправомірним, що його не поінформували про підстави порушення і закриття справи та не залучали до слідчих дій. Відомості про результат розгляду скарг заявника відсутні.

15. За інформацією Уряду (див. також пункт 13 вище), після порушення 12 лютого 1999 року кримінальної справи слідчий неодноразово викликав заявника для допиту, але той не з'являвся.

16. Згідно з наданими Урядом документами, 29 травня 1999 року провадження у кримінальній справі, порушеній щодо заявника за обвинуваченням у шахрайстві, було зупинено до встановлення осіб, які вчинили злочин. У серпні — грудні 2000 року слідчий виніс три постанови про примусовий привід заявника органами внутрішніх справ для допиту як свідка, а 12 березня 2001 року слідчий виніс ще одну постанову про привід заявника, але вже як обвинуваченого.

17. 14 березня 2001 року слідчий, вирішивши, що заявник переховується від слідства, оголосив його в розшук.

18. Уряд стверджував, що досудове слідство зупинялось чотири рази до встановлення місцезнаходження заявника. Заявник стверджував, що він постійно перебував за адресою свого звичайного місця проживання, на яку він не отримував жодних повісток. На підтвердження своїх слів він наводив той факт, що у травні 2000 року він неодноразово звертався зі скаргами до органів прокуратури і деякі з них подав під час особистої зустрічі з посадовими особами цих органів.

19. 12 червня 2003 року Галицький суд виніс постанову про проведення обшуку житла заявника.

20. 5 серпня 2003 року працівники міліції затримали заявника та здійснили обшук його квартири. На час досудового слідства до нього було застосовано запобіжний захід у вигляді підписки про невиїзд.

б) 3 серпня до листопада 2003 року

21. 17 листопада 2003 року заявника повідомили про закінчення досудового слідства і надали можливість ознайомитися з матеріалами справи.

22. 24 листопада 2003 року заявнику було пред'явлено обвинувачення, а матеріали справи направлено до суду.

2. Судовий розгляд

23. 8 грудня 2003 року Галицький суд провів розпорядче засідання у справі. 19 грудня 2003 року призначене судове засідання було відкладено через неявку заявника та свідків у судове засідання.

24. 19 січня 2004 року заявник подав клопотання про відвід складу суду, який розглядав його справу.

25. 21 січня 2004 року судове засідання було перенесено до ухвалення рішення з вищезазначеного питання. Справу було передано на розгляд до Сихівського районного суду м. Львова (далі — Сихівський суд), який 1 березня 2004 року провів розпорядче засідання у справі. Після цього у справі було проведено одинадцять судових засідань. Судові засідання відкладалися сім разів; з них тричі — у зв'язку з відсутністю свідків і прокурора, один раз — у зв'язку з хворобою судді. Ще одне судове засідання було відкладено на підставі клопотання заявника про виклик свідків.

26. 20 травня 2005 року, визнавши проведене розслідування незадовільним і поверховим, Сихівський суд виніс постанову про повернення справи на додаткове розслідування. Ця постанова була оскаржена як прокурором, так і заявником: прокурор доводив, що матеріали справи вже містять неспростовні докази вини заявника, тоді як заявник стверджував про очевидність своєї невинуватості та непотрібність додаткового розслідування. 11 жовтня 2005 року апеляційний суд Львівської області залишив зазначену постанову без змін. 26 січня 2006 року Верховний Суд відхилив клопотання заявника про перегляд справи в касаційному порядку як необґрунтоване.

3. Додаткове розслідування на підставі постанови суду

27. За інформацією Уряду, у грудні 2005 року і пізніше, у квітні — вересні 2006 року, розслідування п'ять разів тимчасово зупиняли через хворобу заявника. Заявник заперечив це твердження.

28. У березні 2006 року заявник звернувся до прокурора області зі скаргою на відсутність будь-якого помітного прогресу в проведенні додаткового розслідування, призначеного постановою суду. У відповідь на скаргу його поінформували про те, що слідчого, у провадженні якого перебувала справа, було притягнуто до дисциплінарної відповідальності за різні процесуальні порушення.

29. 29 серпня 2006 року було винесено постанову про вилучення з банку певних конфіденційних фінансових документів, необхідних для розслідування, та у вересні 2006 року їх було вилучено.

30. 30 серпня 2006 року слідчий виніс постанову про встановлення місцезнаходження кількох свідків.

31. 19 жовтня 2006 року заявника було повідомлено про закінчення досудового слідства та надано можливість ознайомитися з матеріалами справи.

32. 30 жовтня 2006 року справу було направлено до Галицького суду.

4. Судовий розгляд після додаткового розслідування

33. 10 листопада 2006 року суд провів попередній розгляд справи, на який заявник і скаржник не з'явилися.

34. Згодом справу було передано до Сихівського суду, який провів близько десяти судових засідань. За інформацією, наданою Урядом, судові засідання відкладалися дев'ять разів: тричі — у зв'язку з відсутністю прокурора, тричі — за клопотаннями заявника і ще тричі — з інших причин. Заявник стверджував, що прокурор був відсутнім на більш ніж десяти судових засіданнях.

35. 17 квітня 2008 року заявник подав клопотання про відвід складу суду, але безуспішно.

36. 18 квітня 2008 року він також безуспішно скаржився до Верховного Суду на колегію апеляційного суду Львівської області, стверджуючи, що зазначена колегія суду брала участь у його «пограбуванні».

37. 22 квітня 2008 року Сихівський суд визнав заявника винним у шахрайстві з фінансовими ресурсами та призначив йому покарання у вигляді двох років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, строком на один рік. Проте заявника було звільнено від відбування покарання у зв'язку зі спливом строку давності. Суд також визнав необґрунтованим твердження прокуратури про переховування заявника під час досудового слідства, зауваживши, що в зазначений період заявник звертався зі скаргами до різних органів влади, а отже, не було підстав вважати, що він переховується від слідства.

38. 30 квітня 2008 року заявник оскаржив вирок суду, подавши скаргу, яка, на його думку, була касаційною, тоді як апеляційний суд вважав її звичайною апеляційною скаргою. Оскільки заявник наполягав на тому, що його скарга є касаційною і має бути розглянута Верховним Судом, апеляційний суд 8 липня 2008 року залишив її без розгляду.

39. 26 лютого 2009 року Верховний Суд відхилив клопотання заявника про перегляд справи в касаційному порядку як необґрунтоване.

С. Провадження у справі, порушеній за позовом ПП «Сихів МБ»

1. Провадження в господарських судах

40. У липні 1998 року ПП «Сихів МБ» звернулося до арбітражного суду Львівської області з позовом до банку «У», вимагаючи повернення частини майна підприємства, вартість якого, як стверджувалося, перевищувала суму стягнутої з нього заборгованості (див. пункт 9 вище).

41. У серпні 2002 року підприємство змінило позовні вимоги.

42. 26 вересня 2002 року господарський суд Львівської області виніс ухвалу про припинення провадження у справі, посиляючись на те, що змінені позовні вимоги виходять за межі підвідомчості господарських справ.

43. 14 жовтня 2002 року Львівський апеляційний господарський суд повернув підприємству апеляційну скаргу у зв'язку з неусунутими процесуальними недоліками.

44. 14 січня 2003 року Вищий господарський суд залишив касаційну скаргу підприємства без розгляду, оскільки її було подано з порушенням строків.

45. 10 квітня 2003 року Верховний Суд відхилив клопотання підприємства про перегляд справи в касаційному порядку як необґрунтоване.

2. Провадження в цивільних судах

46. ПП «Сихів МБ» звернулося до Галицького суду в рамках окремого провадження зі скаргою на дії державного виконавця, відповідального за проведення аукціону, на якому було продано майно підприємства.

47. 4 березня 1999 року суд залишив скаргу без розгляду на тій підставі, що її необхідно було розглядати в рамках змагального позовного провадження, яке підприємство могло ініціювати, подавши відповідний позов. 29 березня 1999 року Львівський обласний суд залишив зазначену вище ухвалу без змін. Як видається, ПП «Сихів МБ» не подало такого позову.

Д. Спір щодо спадщини

48. 26 липня 2004 року помер батько заявника. Рішенням від 27 серпня 2004 року Рогатинський районний суд Івано-Франківської області визнав за братом заявника, Д., право власності на будинок, який заповідав йому його (і заявника) покійний батько.

49. 14 вересня 2004 року заявник звернувся до суду із заявою про перегляд зазначеного судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами.

50. 17 листопада 2004 року суд відмовив у задоволенні цієї заяви.

51. 8 лютого 2005 року апеляційний суд Івано-Франківської області залишив зазначену ухвалу без змін.

52. Заявник подав касаційну скаргу, яку, як вбачається, ще наразі не розглянуто.

Е. Звернення заявника із заявами про вчинення злочинів

53. Заявник неодноразово скаржився до органів внутрішніх справ і прокуратури у зв'язку зі спробами підпалу його квартири, погрози йому та його сім'ї з боку «посадових осіб державних органів», на неправомірну поведінку працівників міліції під час його затримання у серпні 2003 року, а також на те, що він був «пограбований» судом, який відмовив йому у задоволенні заяви.

ПРАВО

І. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З НАДМІРНОЮ ТРИВАЛІСТЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

54. Заявник скаржився, що провадження в порушеній щодо нього кримінальній справі було надмірно тривалим. Він посилався на пункт 1 статті 6 і на статтю 13 Конвенції, відповідні положення яких передбачають:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на ... справедливий розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого щодо нього кримінального обвинувачення...».

Стаття 13

«Кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

А. Прийнятність

55. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона

не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

1. Період, який має бути взято до уваги

56. Уряд стверджував, що період, який має бути взято до уваги, почався з 12 лютого 1999 року, коли щодо заявника було порушено кримінальну справу за обвинуваченням у вчиненні шахрайства з фінансовими ресурсами, та закінчився 8 липня 2008 року, коли апеляційний суд Львівської області залишив апеляційну скаргу заявника без розгляду (див. пункти 11 і 38 вище).

57. На думку заявника, період, про який ідеться, почався 18 березня 1997 року, коли щодо нього було порушено кримінальну справу за обвинуваченням у привласненні майна (див. пункт 10 вище).

58. Суд повторює, що період, який має братися до уваги при визначенні тривалості кримінального провадження, починається з дня, коли відповідній особі «пред'явлено обвинувачення» в автономному та матеріально-правовому значенні цього терміна (див., наприклад, рішення від 12 червня 2008 року у справі «Федько проти України» (*Fedko v. Ukraine*), заява № 17277/03, п. 22). Термін «обвинувачення» для цілей пункту 1 статті 6 Конвенції можна визначити як «офіційне повідомлення, вручене особі компетентним органом, про стверджуваний факт вчинення нею кримінального правопорушення» — таке визначення також узгоджується з критерієм, за яким визначається, чи «суттєво це позначилося на становищі [підозрюваного]» (див. рішення від 15 липня 1982 року у справі «Екле проти Німеччини» (*Eckle v. Germany*), Series A, № 51, с. 33, п. 73). Відповідний період закінчується того дня, коли остаточно визначено обґрунтованість висунутого обвинувачення або провадження у справі припинено (див. рішення від 7 квітня 2005 року у справі «Рохліна проти Росії» (*Rokhlina v. Russia*), заява № 54071/00, п. 81).

59. Суд передусім зазначає, що кримінальне розслідування щодо заявника, розпочате 18 березня 1997 року, становило окреме провадження, яке було закрито 9 травня 1997 року. Тому Суд не вбачає підстав включати його тривалість у період, який має братися до уваги для цілей цієї справи.

60. Застосовуючи вищезазначені принципи зі своєї практики для визначення у цій справі *dies a quo*, Суд зауважує, що слідчі органи вочевидь не повідомили негайно заявника про порушення 12 лютого 1999 року кримінальної справи щодо нього. Причини цього неповідомлення є предметом спору між сторонами (Уряд стверджував, що заявник переховувався від слідства, а заявник наполягав на своєму

ненавмисному ігноруванні). Заявник стверджував — і Уряд цього не заперечував,— що на початку травня 2000 року він дізнався з опосередкованого джерела про розслідування в рамках кримінальної справи, порушеної щодо нього, хоча йому повідомили іншу дату порушення справи, як і те, що на той момент розслідування вже було закрито.

61. Беручи до уваги всі обставини цієї справи, включно з численними скаргами заявника до органів прокуратури у 2000 році (див. пункт 14 вище), що, безсумнівно, свідчило про його занепокоєність у зв'язку з підставами та станом висунутого щодо нього обвинувачення, Суд вважатиме, що період, який має братися до уваги, тривав з початку травня 2000 року (див., *mutatis mutandis*, рішення від 30 листопада 2006 року у справі «Тотчев проти Болгарії» (*Totchev v. Bulgaria*), заява № 58925/00, пп. 75–76).

62. Отже, період, що має розглядатись, тривав з травня 2000 року до 26 лютого 2009 року, та, таким чином, становив вісім років і десять місяців, протягом яких проводилося досудове розслідування та розгляд справи судами двох інстанцій.

2. Розумність тривалості провадження у справі

63. Суд повторює, що розумність тривалості провадження у цій справі слід оцінювати у світлі обставин справи та з урахуванням критеріїв, які Суд визначив у своїй практиці, зокрема з урахуванням складності справи, поведінки заявника та відповідних органів (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справах «Пелісьє і Сассі проти Франції» (*Pelissier and Sassi v. France*), [ВП], заява № 25444/94, п. 67, ECHR 1999?II, та «Луговий проти України» (*Lugovoy v. Ukraine*), заява № 25821/02, п. 33, від 12 червня 2008 року).

64. Уряд вважав, що це кримінальне провадження стосувалось складних фінансових питань, та до нього були залучені численні учасники. Уряд також доводив, що низка затримок мала місце з вини заявника — при цьому Уряд посилався на його переховування і хворобу. Точніше, Уряд стверджував, що заявник переховувався від слідства протягом трьох з половиною років і що перерва у слідстві через його хворобу загалом тривала дев'ять місяців.

65. Заявник з цим не погодився. Він заперечував твердження Уряду як про переховування від слідства, так і про хворобу, вважаючи їх безпідставними.

66. Беручи до уваги свій висновок, викладений у пункті 62 вище, Суд зазначає, що загальна тривалість кримінального провадження становить вісім років і десять місяців, з яких приблизно чотири роки та чотири місяці становить тривалість досудового слідства, включаючи тривалість додаткового розслідування за постановою суду; два роки

та одинадцять місяців — розгляд справи по суті судом першої інстанції; приблизно вісім місяців — розгляд скарг сторін щодо повернення справи на додаткове розслідування судами апеляційної та касаційної інстанцій і десять місяців — розгляд касаційної скарги заявника Верховним Судом.

67. Суд вважає, що пред'явлені заявникові обвинувачення певною мірою зумовлювали складність справи через свій економічний характер (див. рішення від 22 листопада 2005 року у справі *«Антоненков та інші проти України» (Antonenkov and Others v. Ukraine)*, заява № 14183/02, п. 42). Зокрема Суд зазначає, що розслідування стосувалося діяльності двох підприємств, які належали заявникові, та потребувало вивчення низки фінансових документів. Однак Суд не вважає, що ці чинники могли служити виправданням більш ніж восьмирічної тривалості провадження у справі.

68. Щодо поведінки заявника та відповідних органів влади, Суд зауважує, що Уряд стверджував — переховування заявника від слідства було, на його думку, основною причиною затримок у провадженні, тоді як заявник заперечував це твердження Уряду та пояснював затримки незадовільністю слідчих заходів. Національні суди, які безперечно мають кращі, ніж Європейський суд, можливості оцінки фактів, розглянули аргумент прокуратури про стверджуване переховування заявника під час досудового слідства та у вирокі від 22 квітня 2008 року визнали його безпідставним (див. пункт 37 вище). На думку Суду, ніщо в матеріалах справи не дає підстав для іншого висновку. Водночас Суд зазначає, що 20 травня 2005 року Сихівський суд визнав поверховим і незадовільним досудове слідство, тривалість якого на той час становила три роки та сім місяців, що дорівнює майже половині загальної тривалості провадження у кримінальній справі.

69. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які підіймають питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див., наприклад, згадані вище рішення у справах *«Луговий проти України» (Lugovoy v. Ukraine)*, пп. 36–37, та *«Антоненков та інші проти України» (Antonenkov and Others v. Ukraine)*, п. 47).

70. Розглянувши усі надані йому документи, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту або аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку у цій справі. Беручи до уваги свою практику з цього питання, Суд вважає, що тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

71. Відповідно було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

72. За цих обставин Суд не вважає за необхідне розглядати за статтею 13 Конвенції ту саму скаргу, яку вже було розглянуто за пунктом 1 статті 6 (див. рішення від 26 липня 2007 року у справі *«Інковцова проти України» (Inkovtsova v. Ukraine)*, заява № 39946/03, п. 34).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕСПРАВЕДЛИВІСТЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

73. Заявник скаржився на безпідставність засудження його судом за шахрайство та на упередженість і корумпованість суддів, які розглядали його справу.

74. Суд зазначає, що заявник не оскаржив вирок до суду апеляційної інстанції. Тому Суд вважає, що у зв'язку з цим не було вичерпано національних засобів юридичного захисту.

75. Отже, Суд відхиляє цю частину заяви як неприйнятну відповідно до пунктів 1 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

76. Заявник також скаржився, що органи влади України порушили статтю 1 Конвенції, що провадження у справі стосовно спадщини було надмірно тривалим і що його та його дружину незаконно позбавили їхнього майна.

77. Враховуючи всі наявні у нього матеріали та у тій мірі, в якій оскаржувані питання належать до його компетенції, Суд доходить висновку, що вони не виявляють будь-яких ознак порушень прав та свобод, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї.

78. Отже, ця частина заяви є явно необґрунтованою і має бути відхилена відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

IV. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 34 КОНВЕНЦІЇ

79. Посилаючись на Європейську угоду про осіб, які беруть участь у процесі Європейського суду з прав людини, заявник стверджував, що зазнав переслідування і тиску з боку державних органів, які намагалися примусити його відкликати заяву з Суду.

80. Суд зазначає, що ця скарга також підлягає розгляду по суті за статтею 34 Конвенції, яка передбачає:

«Суд може приймати заяви від будь-якої особи, ..., яка вважає себе [потерпілою] від допущеного однією з Високих Договірних Сторін порушення прав, викладених у Конвенції або протоколах до неї. Високі Договірні Сторони зобов'язуються не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню цього права».

81. Суд повторює, що надзвичайно важливою умовою ефективного функціонування механізму подання індивідуальних заяв, передбаченого статтею 34 Конвенції, є забезпечення для заявників можливості вільно

спілкуватися з конвенційними органами, не зазнаючи тиску в будь-якій формі з боку органів влади, спрямованого на те, щоб змусити їх відкликати або змінити свої скарги. Словосполучення «в будь-якій формі» слід розуміти як таке, що означає не лише акти прямого примусу та відвертого залякування заявників чи їхніх представників, а й будь-які інші неправомірні опосередковані акти або контакти, вчинені з метою позбавлення їх наміру чи бажання скористатися конвенційним засобом юридичного захисту (див. рішення у справах «Курт проти Туреччини» (*Kurt v. Turkey*), від 25 травня 1998 року, п. 160, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-III, та «Танрікулу проти Туреччини» (*Tanrıkulu v. Turkey*), [ВП], заява № 23763/94, п. 130, ECHR 1999-IV).

82. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що твердження заявника про тиск на нього з боку державних органів у зв'язку з поданням ним заяви до Суду є цілком безпідставним: заявник не надав доказів ані існування такого тиску, ані того, що він пов'язаний з його заявою до Суду.

83. Отже, ця частина заяви є явно необґрунтованою і має бути відхилена відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

84. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

85. Заявник вимагав 24 470 065 євро відшкодування матеріальної шкоди і 154 059 євро відшкодування моральної шкоди.

86. Уряд заперечував ці вимоги як надмірні та необґрунтовані.

87. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою. Він відхиляє цю вимогу. Однак Суд вважає, що заявник зазнав моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 1600 євро за цим пунктом.

B. Судові та інші витрати

88. Заявник також вимагав 8053 євро компенсації судових та інших витрат, понесених ним під час провадження в національних судах

та в Суді. Він підтвердив свої витрати на переписку з Судом на суму 327,85 грн¹ відповідними рахунками.

89. Уряд стверджував, що заявник не довів, що витрати, понесені ним у зв'язку зі стверджуваним порушенням, були розумними або необхідними.

90. Згідно з практикою Суду заявник має право на відшкодування судових та інших витрат лише в разі, якщо доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У цій справі Суд, беручи до уваги наявну в нього інформацію та зазначені вище критерії, вважає за належне присудити заявникові 41 євро компенсації судових та інших витрат.

С. Пеня

91. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу заявника щодо тривалості провадження у кримінальній справі прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження у кримінальній справі.

3. *Постановляє*, що немає необхідності окремо розглядати скаргу заявника за статтею 13 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

а) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявникові 1600 (тисячу шістсот) євро відшкодування моральної шкоди та 41 (сорок один) євро компенсації судових витрат разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу;

б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського

¹ Приблизно 41 євро.

центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 18 червня 2009 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(*Claudia Westerdiek*)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(*Peer Lorenzen*)
Голова